

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
комунального некомерційного підприємства «Міська дитяча клінічна
лікарня» Чернівецької міської ради**

18.06.2026

м. Київ, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 18.06.2026 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування комунального некомерційного підприємства «Міська дитяча клінічна лікарня» Чернівецької міської ради (далі – КНП, лікарня, заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НМП:

Нікулін Віталій Андрійович, представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи;

Петросов Владислав Георгійович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Бардаш Олена Анатоліївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Русавська Оксана Олексіївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Середенко Валерія Вячеславівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Юрку Анастасія Георгіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації;

Бордюкова Олена Михайлівна, представник громадської організації;

Набока Марія Вікторівна, фахівець з питань харчування.

Загальна інформація.

Лікарня знаходиться за адресою: вулиця Буковинська, будинок 4, місто Чернівці, Чернівецького району, Чернівецької області, Україна, 58001.

Керівництво: **Керівник закладу – Білоус Дмитро Георгійович.**

КНП «Міська дитяча клінічна лікарня» є провідним багатопрофільним закладом охорони здоров'я Чернівецького регіону, що забезпечує надання висококваліфікованої медичної допомоги дітям від народження до 18 років (фото1).

Діяльність закладу базується на поєднанні послуг за Програмою медичних гарантій та наданні платних послуг відповідно до чинного законодавства України. Згідно з установчими документами, заклад надає спеціалізовану стаціонарну та амбулаторну медичну допомогу, паліативну медичну допомогу та медичну реабілітацію, у тому числі невідкладну (екстрену), а також забезпечує проведення діагностичних обстежень та лабораторної діагностики.

Для забезпечення комплексного лікувально-діагностичного процесу у структурі закладу функціонують 12 профільних відділень: відділення невідкладних станів; хірургічне відділення; реанімаційне відділення; нефрологічне відділення; гастроентерологічне відділення; неврологічне відділення; педіатричне відділення; педіатричне відділення № 2; відділення інфекційного контролю (далі – ВІК); клініко-діагностична лабораторія; травматологічне відділення; відділення променевої діагностики.

Проектна потужність лікарні розрахована на перебування 241 пацієнта. На день відвідування у закладі перебуває 229 пацієнтів.

Хірургічне відділення розраховане на 57 місць, з яких: 21 – для пацієнтів чистої хірургії, 10 – гнійної хірургії, 15 – урологічного профілю, 1 – комбустіологічного профілю, 2 – хірургічної стоматології, 2 – гінекологічного профілю, 3 – отоларингологічного профілю, 2 – щелепно-лицевої хірургії та 1 – для надання паліативної допомоги.

Відділення неврології та паліативної допомоги – на 23 місця, з яких: 5 – неврологічного профілю, 9 – педіатричного, 5 – психіатричного та 4 – для надання паліативної допомоги.

Нефрологічне відділення розраховано на 29 місць, з яких: 24 – нефрологічного профілю, 2 – гінекологічного та 3 – офтальмологічного.

Гастроентерологічне відділення на 20 місць, з яких: 17 – гастроентерологічного профілю та 3 – ендокринологічного.

Педіатричне відділення № 1 на 30 місць.

Педіатричне відділення № 2 на 30 місць, з яких: 29 – педіатричного профілю та 1 – для надання паліативної допомоги.

Відділення ортопедії, травматології та реабілітації на 36 місць, з яких: 8 – травматологічного профілю, 2 – ортопедичного, 5 – нейрохірургічного, 20 – для надання реабілітаційної допомоги та 1 – для надання паліативної допомоги.

Відділення анестезіології та інтенсивної терапії на 3 місця для пацієнтів неонатальної хірургії.

Відділення невідкладних станів на 7 місць, з яких: 3 – для хірургії одного дня, 3 – педіатричного профілю та 1 – реанімаційне.

До допоміжних підрозділів лікарні входять: рентгенологічний кабінет, кабінет електрокардіографії, фізіотерапевтичний кабінет, кабінет ультразвукової діагностики, склад лікарських засобів і виробів медичного призначення, стоматологічний кабінет, відділення ВІК, централізоване стерилізаційне відділення.

Лікарня має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, отриману відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я

України (далі – МОЗ) від 26.02.2020 № 554 за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, дитяча анестезіологія, дитяча хірургія, дитяча нейрохірургія, дитяча ортопедія і травматологія, дитяча урологія, ендоскопія, педіатрія, дитяча неврологія, дитяча нефрологія, дитяча гастроентерологія, клінічна біохімія, клінічна лабораторна діагностика, фізіотерапія, рентгенологія, ультразвукова діагностика, фізіотерапія, рентгенологія, дитяча стоматологія, медична психологія, дитяча отоларингологія, дитяча офтальмологія, дієтологія, епідеміологія, анестезіологія, дитяча гінекологія, дитяча ендокринологія, медицина невідкладних станів, фізична та реабілітаційна медицина, дитяча психіатрія; за спеціальностями фахівців з реабілітації: ерготерапія, фізична терапія, терапія мови і мовлення; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, сестринська справа (операційна), лікувальна справа, лабораторна справа, лабораторна справа (клініка), медична статистика.

Заклад має ліцензію на право здійснення господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (придбання, зберігання, перевезення, використання та знищення), затверджену наказом Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками від 07.02.2025 № 186/25.

На стендах лікарні відображено розлогу довідкову інформацію стосовно функціонування Програми медичних гарантій, зокрема перелік безоплатних послуг, на які мають право пацієнти. Додатково наявні роз'яснення та алгоритми дій на випадок недотримання прав громадян, зазначено контакти відповідальних посадових осіб, до яких можна звернутися для оперативного вирішення питань, а також вказано номери урядових гарячих ліній, гарячу лінію Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини для захисту прав пацієнтів (фото 7).

Під час відвідування особливу увагу приділено питанням додержання прав дітей, які перебувають на паліативному лікуванні, забезпеченню належних умов їх перебування, доступності медичної допомоги, безпечності лікарняного середовища, організації цивільного захисту та готовності закладу до роботи в умовах воєнного стану.

Позитивний досвід, який може бути поширений в інших лікувальних закладах.

Налагоджена ефективна співпраця з благодійними організаціями, що сприяє додатковому забезпеченню лікарні лікарськими засобами, медичними виробами, обладнанням та іншими необхідними ресурсами, а також підтримці пацієнтів, які потребують особливої уваги.

У закладі наявні генератори та акумуляторні батареї, які гарантують безперебійне функціонування лікарні в умовах аварійних чи планових відключень електроенергії. Зазначене забезпечує стабільну роботу медичного обладнання, систем життєзабезпечення та комфортне перебування пацієнтів у закладі.

Заклад забезпечений лікарськими засобами, виробами медичного призначення, а також мийними та дезінфікуючими засобами відповідно до поточних потреб. Наявні матеріально-технічні ресурси є достатніми для забезпечення безперервного планового лікувально-діагностичного процесу в структурних підрозділах лікарні та підтримання регламентованого санітарно-епідеміологічного режиму.

Більшість відділень лікарні оснащені сучасним високотехнологічним обладнанням, що відповідає актуальним стандартам медичної допомоги. Зазначене підвищує ефективність лікування, забезпечує можливість оперативного реагування на критичні стани пацієнтів та позитивно впливає на якість і своєчасність надання медичних послуг.

У лікарні створено належні умови для перебування дітей та їх законних представників. Палати перебувають у задовільному санітарно-технічному стані, забезпечені необхідним інвентарем, медичним обладнанням для комфортного лікування. Облаштування простору закладу спрямоване на створення дружнього до дитини середовища, забезпечення психологічного комфорту та організацію дозвілля пацієнтів, що сприяє їхньому ефективному психоемоційному відновленню під час тривалого лікування. Приміщення лікарні доглянуті, чисті, регулярно проводиться прибирання та дотримання санітарно-гігієнічних вимог.

Позитивно відзначено, що для забезпечення безпеки перебування в закладі наявне цокольне приміщення (загальна площа – 200 м², місткість – 333 особи), яке рекомендоване до використання як найпростіше укриття під час сигналу «Повітряна тривога». Зазначене приміщення забезпечене місцями для перебування пацієнтів і персоналу, резервним освітленням, запасами питної води, аптечками, ліжками, дитячими іграшками, санітарними вузлами та необхідними засобами для безпечного перебування дітей і працівників.

Наразі в медичному закладі триває реконструкція, яка включає оновлення фасаду будівлі та повне відновлення внутрішніх відділень. Цей комплекс робіт спрямований на модернізацію матеріально-технічної бази, створення комфортного й безпечного середовища для пацієнтів, а також на оптимізацію робочих умов медичного персоналу.

Пацієнтам надається допомога згідно галузевих стандартів та клінічних протоколів розроблених на засадах доказової медицини.

Разом з тим під час відвідування виявлені окремі недоліки у роботі закладу, які призводять до порушення прав пацієнтів.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. У закладі спостерігається кадровий дефіцит як медичних працівників, так і інших фахівців із немедичною освітою, що призводить до надмірного навантаження на наявний персонал та може погіршити надання належної медичної допомоги пацієнтам відповідно до їхніх індивідуальних потреб.

Відповідно до пункту 42 Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність,

поводженню чи покаранню (далі – Стандарти ЄКЗК) [СРТ/Inf (98) 12], кадровий склад персоналу повинен бути збалансований кількісно, за професійною спеціалізацією (психіатри, лікарі загального профілю, медичні сестри, психологи, соціальні працівники тощо), в плані співвідношення досвідчених фахівців і тих, хто проходить підготовку. Брак людських ресурсів часто суттєво підриває спроби, які робляться для запровадження індивідуального підходу та розроблення окремого плану лікування до кожного пацієнта. Окрім цього, така нестача, незважаючи на добрі наміри і реальні зусилля персоналу, може призвести до ситуацій, які становитимуть значний ризик для пацієнтів.

2. Під час відвідування виявлено, що облік та документальне оформлення фактів виявлення тілесних ушкоджень у пацієнтів лікарні здійснюється з недотриманням установлених вимог. Журнал обліку фактів виявлення тілесних ушкоджень у дітей ведеться неналежним чином. У закладі відсутня інформація щодо обов'язкових повідомлень до органів Національної поліції, прокуратури, а також органів опіки та піклування у разі підозри на насильство над дитиною. Медичні працівники лікарні, всупереч правилам первинного обліку, не додають до медичних карт стаціонарних (форма № 003/о) або амбулаторних (форма № 025/о) хворих обов'язкову форму первинної облікової документації № 511/о «Довідка про фіксацію тілесних ушкоджень», затверджену наказом МОЗ України від 14.02.2012 № 110. Також медичний персонал закладу допускає порушення під час документування тілесних ушкоджень до медичних карт пацієнтів не долучаються детальні схематичні зображення із чітким зазначенням локалізації, характеру та точних розмірів ушкоджень. Водночас до медичної документації не додаються фотоматеріали виявлених тілесних ушкоджень та їхній детальний опис.

3. Під час огляду приміщень харчоблоку групою НПМ виявлено, що їх матеріально-технічний та санітарно-гігієнічний стан не відповідає чинним нормативно-правовим стандартам. У закладі зафіксовано відсутність дієвої системи щодо ідентифікації та простежуваності харчових продуктів відповідно до обов'язкових принципів системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках. Готові страви та харчова сировина зберігаються у пластиковій тарі без будь-якого маркування та без належної організації місць складування. На ємкостях відсутні маркувальні етикетки із зазначенням назви продукції, не вказані дата та точний час приготування, відсутні відомості про кінцевий термін споживання (строк придатності) та відповідальну особу, а також не ведуться записи щодо моніторингу умов і термінів зберігання. Встановлені порушення унеможливають наскрізне документальне відстеження руху продукції та створюють високі ризики її використання після закінчення допустимого строку придатності.

Водночас встановлено незадовільний технічний стан виробничого обладнання та кухонного інвентарю, які мають значний ступінь фізичного зношення. Зокрема, у роботі використовуються дерев'яні обробні дошки з глибокими механічними пошкодженнями (порізами та тріщинами), технологічні ножі зі слідами корозії та значним зношенням, а також листи (дека) для

випікання з багаторічним нагаром і зруйнованим захисним покриттям. Експлуатація такого зношеного інвентарю унеможлиблює його якісне очищення та проведення ефективної дезінфекції, що створює постійний ризик мікробіологічного забруднення харчових продуктів (фото 10).

Додатково зафіксовано порушення правил поводження з хімічними речовинами: мийні та дезінфекційні засоби зберігаються хаотично, а місця їхнього розташування жодним чином не ідентифіковані. Через відсутність у закладі окремого, спеціально визначеного та ізольованого місця (або шафи, що замикається) для безпечного зберігання побутової хімії, створюються ризики потрапляння токсичних речовин до харчових продуктів і готових страв.

Зазначені недоліки суперечать вимогам Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», відповідно до якого оператори ринку зобов'язані забезпечувати належний санітарний стан виробничих приміщень, справність обладнання та запобігання будь-якому забрудненню харчових продуктів. Також порушуються вимоги державних санітарних норм і правил для підприємств харчування та закладів охорони здоров'я щодо підтримання належного технічного стану приміщень, інженерних систем та обладнання (фото 12).

Таким чином, виявлені порушення свідчать про недотримання санітарно-гігієнічних та технологічних вимог до організації харчування, що може негативно впливати на безпечність харчових продуктів і потребує вжиття невідкладних заходів щодо усунення недоліків, проведення ремонту приміщень, заміни або модернізації обладнання та забезпечення належного санітарного контролю.

4. У порушення Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у закладах охорони здоров'я, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584 (далі – Правила № 584), виявлено, що в окремих відділеннях закладу та у приміщеннях для зберігання лікарських засобів (аптечних складах), прилади для вимірювання температури та вологості (гігрометри), які повинні використовуватися для щоденного моніторингу умов зберігання, не підтримуються у робочому стані, оскільки не наповнюються водою. Зазначене порушує вимоги пункту 4 розділу II Правил № 584, що фактично унеможлиблює коректне вимірювання рівня вологості у приміщенні, створює ризик зберігання лікарських засобів з відхиленням від умов, визначених виробником, та може негативно вплинути на їх якість, безпечність та ефективність.

5. Під час відвідування у закладі виявлено зберігання лікарських засобів та медичних виробів із завершеним терміном придатності. Зазначене суперечить вимогам статті 23 Закону України «Про лікарські засоби», згідно з якою неякісні лікарські засоби (включаючи ті, строк придатності яких закінчився) підлягають негайному вилученню з обігу та утилізації, а їх застосування заборонено.

Крім того, виявлено, що особа, відповідальна за контроль якості лікарських засобів та медичних виробів, виконує свої обов'язки неналежно. У лікарні не дотримуються Методичних рекомендацій ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладах охорони здоров'я, затверджених наказом МОЗ

від 09.09.2014 № 635, за яким медичні вироби з терміном придатності, що минув, підлягають вилученню з обігу та списанню з балансу. Зберігання таких виробів свідчить про неналежний контроль за використанням медичних виробів та лікарських засобів та створює загрозу життю і здоров'ю пацієнтів у разі їх застосування.

6. Виявлено порушення природоохоронного законодавства, яке регулює питання зберігання, перевезення та утилізації медичних відходів. Зазначене порушує вимоги розділу IX Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів», затверджених наказом МОЗ від 31.10.2024 № 1827. Зокрема, виявлено, що спеціалізоване приміщення закладу для зберігання медичних відходів не відповідає встановленим технічним і санітарним стандартам, а також у ньому відсутні марковані контейнери для тимчасового збирання та накопичення відходів різних класів небезпеки (фото 8,9).

7. Під час відвідування приміщень лікарні виявлено, що у окремих відділеннях неналежно облаштовані умови для вільного та безпечного пересування маломобільних пацієнтів та осіб, які їх супроводжують. Фізична недоступність закладу зумовлена наявністю архітектурних бар'єрів: високих сходів та міжкімнатних порогів. Зазначені недоліки суперечать вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення». Наявність цих перешкод позбавляє пацієнтів законодавчо закріплених принципів безбар'єрного середовища та інклюзивності (фото 11).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Чернівецькій міській адміністрації:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у комунальному некомерційному підприємстві «Міська дитяча клінічна лікарня» Чернівецької міської ради;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів пацієнтів на охорону здоров'я та медичної допомоги у комунальному некомерційному підприємстві «Міська дитяча клінічна лікарня» Чернівецької міської ради.

Комунальному некомерційному підприємству «Міська дитяча клінічна лікарня» Чернівецької міської ради забезпечити:

укомплектування штату медичними та іншими фахівцями;

дотримання вимог законодавства щодо документування тілесних ушкоджень;

належні умови зберігання лікарських засобів та виробів медичних; вилучення лікарських засобів та виробів медичних із закінченим строком придатності та організувати їх утилізацію відповідно до вимог законодавства;

проведення поточного та/або капітального ремонту в приміщенні для тимчасового зберігання медичних відходів, забезпечити належний санітарний стан відповідно до вимог;

належну утилізацію медичних відходів, попередньо організувавши їх роздільний збір та тимчасове зберігання у спеціально призначеній для цього тарі (контейнерах/ємкостях);

систему ідентифікації та простежуваності харчових продуктів із зазначенням назви продукції, дати та часу виготовлення, кінцевого терміну споживання, умов зберігання та відповідальної особи, веденням документації та постійним внутрішнім контролем, оновлення технологічного обладнання на харчоблоці;

проведення капітального ремонту виробничих приміщень із відновленням стін, стелі, підлоги та інших поверхонь відповідно до санітарних вимог;

безбар'єрний доступ (встановлення поручнів, пандусів, усунення порогів та інших перешкод), створивши безпечні умови пересування для всіх пацієнтів.

Додаток: фото до звіту.

Керівник групи

начальник відділу реалізації
національного превентивного
механізму у сфері охорони
здоров'я Департаменту з питань
реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини

Владислав ПЕТРОСОВ

Фото до звіту

Фото 1

Фото 2

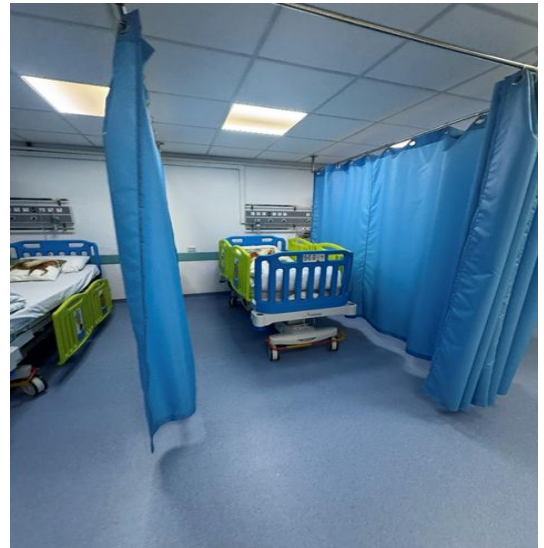

Фото 3

Фото 4

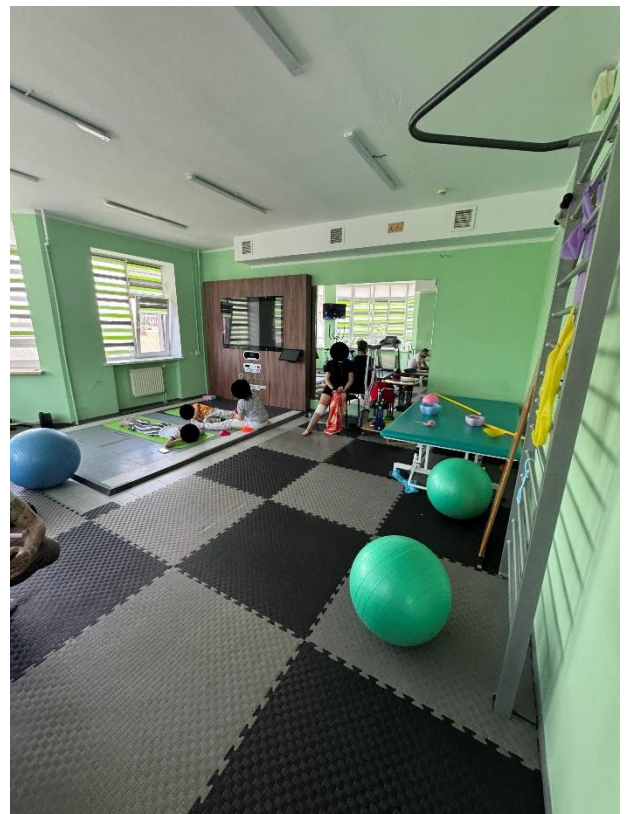

Фото 5

Фото 6

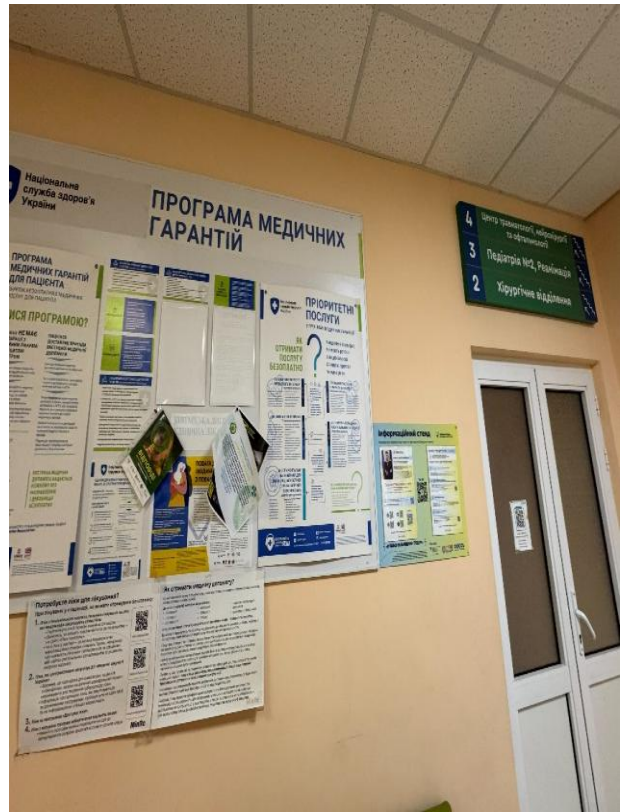

Фото 7

Фото 8

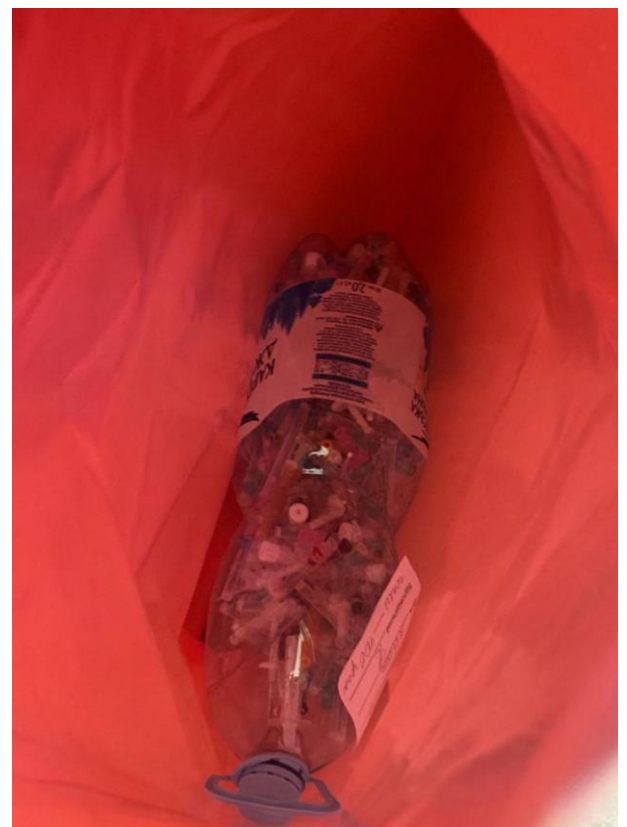

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

